

Uniwersytet
Kazimierza
Wielkiego
w Bydgoszczy

Centrum
Dydaktyki
Nowoczesnej

MODUŁ ZIELONA TRANSFORMACJA

Zielona transformacja jako strategia rozwoju Unii Europejskiej, nowy model gospodarki oraz wyzwanie dla uczelni wyższych w obszarze kształcenia – część 3

dr Barbara Panciszko-Szweda,

dr Wojciech Trempała

Materiał dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowe (CC BY 4.0)

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

NCBR

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

Część 3: (autor: dr Barbara Panciszko-Szweda)

**Temat szczegółowy: Zielona gospodarka
jako element zielonej transformacji**

Plan prezentacji

- główne założenia współczesnego systemu gospodarczego
- negatywne efekty zewnętrzne
- wycena zasobów naturalnych
- zielona gospodarka – główne założenia koncepcji
- elementy składowe zielonej gospodarki
- przykładowe koncepcje ekonomiczne tłumaczące konieczność przededefiniowania dotychczasowych założeń systemu gospodarczego

Przyczyny negatywnego wpływu systemu gospodarczego na środowisko naturalne cz. 1.

- zamknięty charakter systemu ekonomicznego

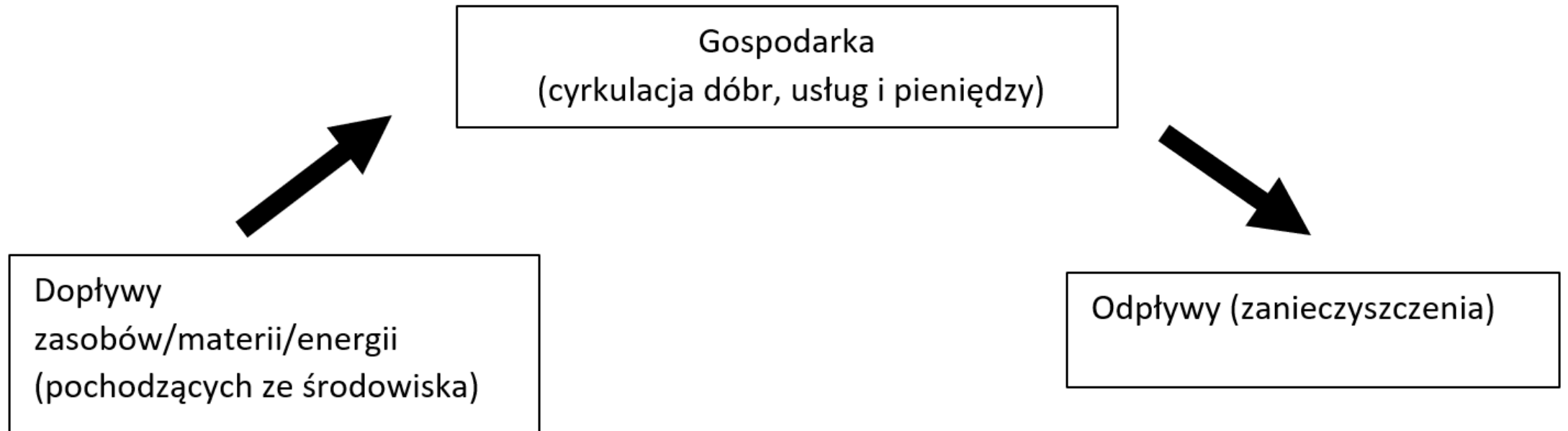
homo oeconomicus

- wzrost ekonomiczny jako nadrzędny cel gospodarowania
- racjonalność działania = racjonalność ekonomiczna
- traktowanie zasobów środowiska jako dóbr wolnych

Przyczyny negatywnego wpływu systemu gospodarczego na środowisko naturalne cz. 2

- nadmierna wiara w możliwości substytucji zasobów przyrody
- brak refleksji ekonomicznej nad granicami konsumpcji
- „naturalna” zawodność wolnego rynku
- niedoskonałość państwa jako regulatora procesów gospodarczych

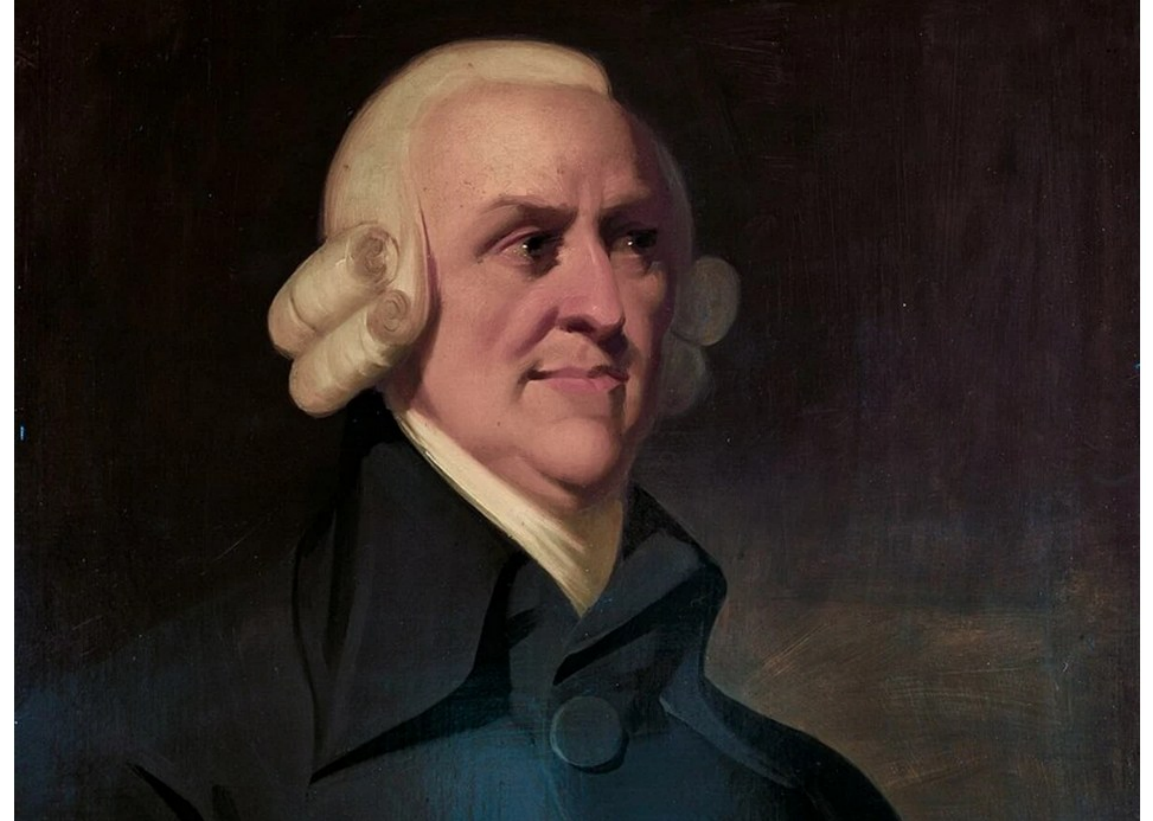
Gospodarka jako system zamknięty

Homo oeconomicus

- Adam Smith
- maksymalizacja osobistych korzyści w sferze gospodarczej

Źródło zdjęcia: [Financial Post](#)

Wzrost gospodarczy

- mierzony wielkością Produktu Krajowego Brutto (PKB)

$$\text{PKB} = C + I + G + (X - M)$$

PKB nie uwzględnia:

- szarej strefy
- czasu wolnego
- bycia z bliskimi
- prac wykonywanych w domu
- wolontariatu
- dóbr trwałych w gospodarstwach domowych

Dobra wolne

- niewyczerpalne, dostępne nieograniczenie
- tradycyjna ekonomia uznawała, że zasoby naturalne są niewyczerpalne
- do środowiska w sposób nieograniczony można wprowadzać zanieczyszczenia i odpady
- możliwość substytucji

Koncepcja negatywnych efektów zewnętrznych

➤ źródła w koncepcji Arthura Pigou (divergence between private and social net product”, rozbieżnościach pomiędzy produktem prywatnym a społecznym)

Zaliczamy do nich:

- wylesianie
- zmiany klimatyczne
- erozja gleby
- wyczerpywanie zasobów
- utrata bioróżnorodności
- zanieczyszczenie powietrza
- masowe wymieranie gatunków
- otyłość i inne choroby przewlekłe
- wyludnianie się wsi
- bezrobocie

Zawodność polityki państwa

- brak spójnych rozwiązań, długotrwałych
- złożoność problematyki
- trudności w pozyskiwaniu danych
- gra grup interesów
- brak środków finansowych
- opór społeczeństwa
- uzależnienie od danej gałęzi gospodarki

Jak wycenić zasoby naturalne?

Przykład lasu

- lasy prywatne w Polsce 15,9 % obszarów (ok. 7% masy drewna)
- Lasy Państwowe

Funkcje lasu

dostarczanie surowca,
jakim jest drewno

ale.... czy tylko????

Pozostałe funkcje lasu

- ❑Rekreacyjna
- ❑Zdrowotna
- ❑Retencyjna
- ❑Bioróżnorodność
- ❑Dom dla istot żywych.....

Zielona gospodarka

- ❑ David W. Pearce, Anila Markandya, Edward B. Barbier - raport *Blueprint for Green Economy*
- ❑ Program ds. Ochrony Środowiska ONZ określa zieloną gospodarkę jako system gospodarczy w ramach, którego poszczególne procesy: produkcja, dystrybucja i konsumpcja dóbr oraz usług odbywa się z poszanowaniem środowiska naturalnego, nie powodując szkód i zagrożeń środowiskowych dla kolejnych pokoleń, przyczynia się do poprawy warunków życia ludzi w długiej perspektywie czasu oraz „jest niskoemisyjny, efektywnie korzystający z zasobów oraz włączający”

Co składa się na zieloną gospodarkę?

- ❑ zielone zamówienia publiczne,
- ❑ zielone inwestycje,
- ❑ zielone miejsca pracy,
- ❑ zielone produkty i usługi,
- ❑ zielone sektory gospodarki,
- ❑ zielone podatki,
- ❑ zielona konsumpcja;

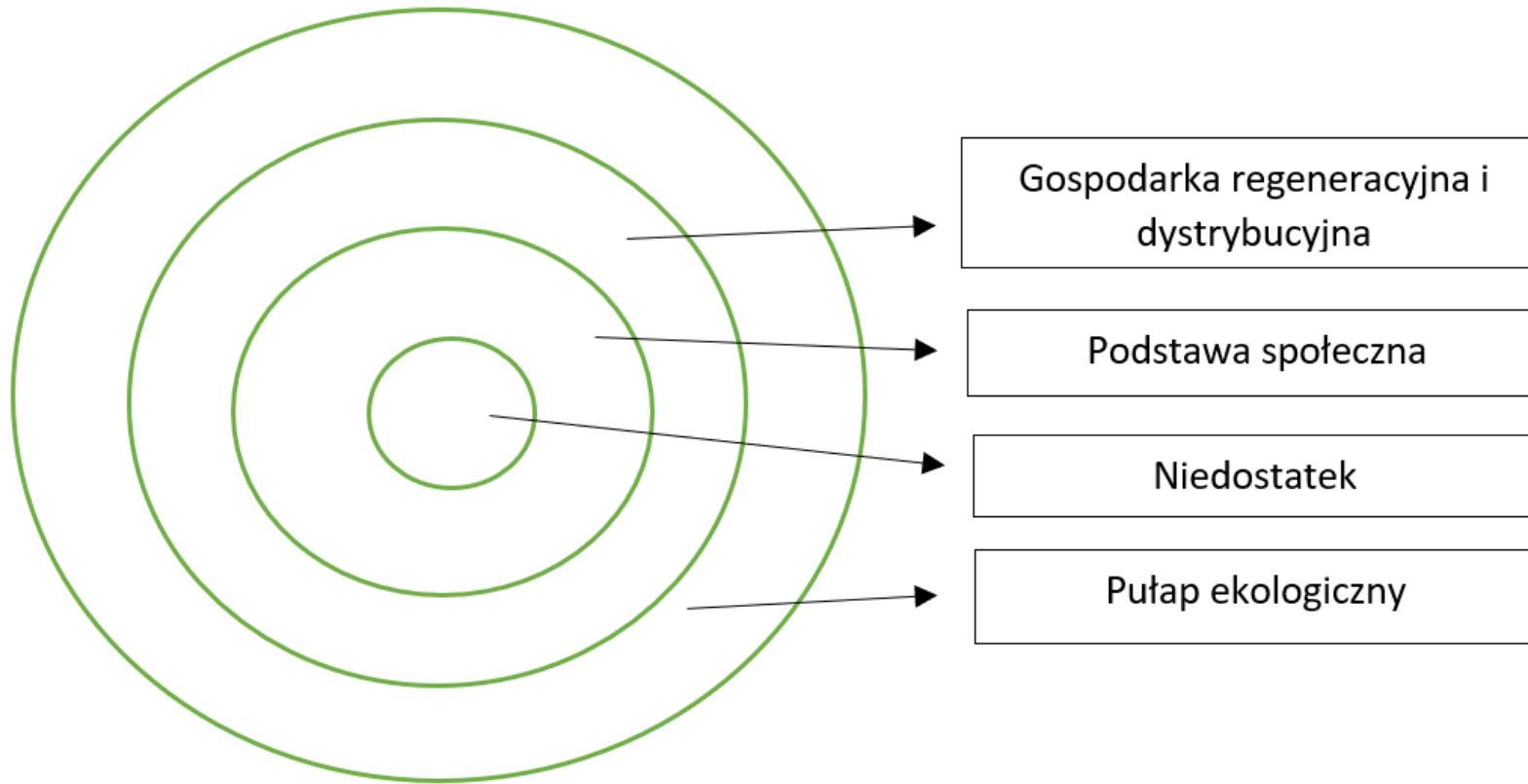
Narzędzia przyczyniające się do budowy zielonej gospodarki

- ☐ opłaty za zanieczyszczenie (podatki odzwierciedlające stopień zanieczyszczenia emisjami, produktami oraz wkładami),
- ☐ certyfikaty redukcji emisji (zbywalne),
- ☐ kaucje i zwroty zachęcające do recyklingu,
- ☐ wsparcie finansowe dla działalności przynoszących pozytywne efekty zewnętrzne dla środowiska,
- ☐ likwidacja datacji mających negatywny wpływ na środowisko w ramach WPR

Koncepcja dewzrostu

- ❑ narodziny koncepcji w latach 70. XX w.
- ❑ pierwsza międzynarodowa konferencja zatytułowana: The First International Degrowth Conference for Ecological Sustainability and Social Equity (2008 r., Paryż)
- ❑ ang. degrowth

Koncepcja ekonomii obwarzanka

Źródło: K. Reworth (2021).
Ekonomia obwarzanka.
Siedem sposobów myślenia
o ekonomii XXI, przeł. A.
Paszowska, Wydawnictwo
Krytyki Politycznej,
Warszawa.

Zasady w ramach ekonomii obwarzanka

1. Zmiana celu
2. Dostrzeżenie pełnego obrazu
3. Pielęgnacja ludzkiej natury
4. Kojarzenie działania systemów
5. Dążenie do dystrybucji
6. Orientowanie na odnawialność
7. Traktowanie wzrostu agnostycznie

Podsumowanie części 3

- Strategia związana z osiągnięciem neutralności klimatycznej prowadzi do znaczących zmian w obszarze gospodarczym;
- Działalność gospodarcza wywołuje szereg negatywnych efektów zewnętrznych dla środowiska;
- Wzrost gospodarczy nie jest nadrzędnym celem działalności gospodarczej;
- Zielona gospodarka gwarantuje ochronę zasobów naturalnych;

Materiał opracowano w ramach projektu
„Doskonałość Dydaktyczna na UKW”
nr FERS.01.05-IP.08-0229/25-00

Projekt realizowany w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus oraz budżetu państwa.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

NCBR
Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

Uniwersytet
Kazimierza
Wielkiego
w Bydgoszczy

Centrum
Dydaktyki
Nowoczesnej

Dziękujemy za uwagę!

Materiał szkoleniowy przygotowany przez:

dr Barbarę Panciszko-Szwedę

dr Wojciecha Trempałę

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

Udostępniono na licencji CC BY 4.0

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.pl>

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

NCBR

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju